

**BIURO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
KOMENDA GŁÓWNA POLICJI**

**Informacja
o funkcjonowaniu
Biura Spraw Wewnętrznych KGP
oraz o przestępstwach
popęłnianych w środowisku policyjnym
wraz z danymi za 2011 r.**

Warszawa, 2012 r.

I. Podstawowe informacje o działalności Biurze Spraw Wewnętrznych KGP.

Ściganiem przestępstw popełnianych przez policjantów zajmuje się specjalnie wyodrębniona komórka organizacyjna Komendy Głównej Policji – Biuro Spraw Wewnętrznych (BSW KGP). Zgodnie z regulaminem Komendy Głównej Policji zadaniem Biura Spraw Wewnętrznych jest przeciwdziałanie przestępczości w Policji poprzez wykrywanie przestępstw popełnianych przez policjantów i pracowników Policji oraz ściganie ich sprawców. BSW obejmuje zasięgiem działania obszar całego kraju oraz wszystkich funkcjonariuszy i pracowników Policji, niezależnie od wykonywanych zadań i rodzaju pełnionej służby. BSW KGP ma strukturę scentralizowaną, podległą bezpośrednio Komendantowi Głównemu Policji. W skład biura wchodziły wydziały terenowe realizujące zadania operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze oraz z zakresu zapobiegania korupcji w środowisku policyjnym we wszystkich województwach, w Komendzie Stołecznej, w Komendzie Głównej Policji, w szkołach Policji oraz w Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym Policji. Analizy materiałów z pracy operacyjnej i czynności procesowych wykonywanych przez funkcjonariuszy BSW KGP w środowisku policyjnym pozwalają na określenie najbardziej kryminogennych obszarów funkcjonowania Policji.

Jedną z ustawowo unormowanych sytuacji, w której prowadzenie śledztwa własnego przez prokuratora jest obowiązkowe, są sprawy o występki - gdy osobą podejrzaną jest funkcjonariusz Policji. Rozwiązanie to jest szczególnie istotne z punktu widzenia uprawnień BSW KGP do wykonywania czynności procesowych w takich sprawach. BSW KGP, zgodnie z przepisami kodeksu postępowania karnego, nie wszczyna i nie prowadzi własnych postępowań przygotowawczych przeciwko policjantom, natomiast przekazuje zebrane przez siebie materiały do decyzji prokuratora. Prokurator może powierzyć BSW wykonanie ściśle określonych czynności w ramach prowadzonego przez siebie śledztwa przeciwko funkcjonariuszowi Policji. Biuro natomiast we własnym zakresie może prowadzić postępowania przygotowawcze w sprawach, w których osobą podejrzaną jest pracownik cywilny Policji. Takie przypadki nie są objęte ograniczeniami określonymi w przepisach kodeksu postępowania karnego. Należy jednak pamiętać, że np. w sprawach o przestępstwa korupcyjne, z uwagi na wysokość zagrożenia karą, zgodnie z ustawą, właściwą formą postępowania przygotowawczego jest śledztwo, które wszczyna prokurator.

II. Obszary zagrożeń przestępczością w Policji.

Obszary zagrożeń przestępczością w Policji opracowane zostały na podstawie analiz i spraw realizowanych przez BSW. Biuro Spraw Wewnętrznych na podstawie kilkunastoletnich doświadczeń w zakresie wykrywania przestępstw i ujawniania ich sprawców rozpoznało w Policji szereg obszarów zagrożonych przestępczością. Główne obszary zagrożeń dotyczą:

- 1) kontroli drogowej prowadzonej przez policjantów służb: prewencji i ruchu drogowego, oraz obsługi zdarzeń drogowych (np. przyjmowanie przez policjantów korzyści materialnych od kierowców w zamian za odstąpienie od czynności służbowych);
- 2) udziału w zorganizowanych grupach przestępczych (w tym również współpraca poprzez udzielanie pomocy w celu umożliwiania popełniania przestępstw - w wyłudzeniu odszkodowań z zakładów ubezpieczeniowych);
- 3) nieuprawnionego przekazywania danych z policyjnych i pozapolicyjnych baz danych, informacji z materiałów prowadzonych spraw lub uzyskanych w ramach wykonywanych czynności osobom nieuprawnionym (w tym również uprzedzanie o planowanych akcjach i operacjach policyjnych);

- 4) nadużyć związanych z procesem karnym (np. stosowanie przemocy fizycznej/psychicznej oraz niedozwolonych metod przy przesłuchaniach w celu wymuszenia zeznań, wyjaśnień; fałszowanie statystyki policyjnej);
- 5) nadużyć związanych z pracą operacyjną (np. fałszowanie dokumentacji służbowej poprzez poświadczanie nieprawdy, stosowanie niedozwolonych metod przy prowadzeniu czynności służbowych, wyłudzenia środków z funduszu operacyjnego);
- 6) gospodarki magazynowej i paliwowej, eksploatacji pojazdów służbowych (np. fałszowanie dokumentacji, kradzieże paliwa);
- 7) nieprawidłowości w zamówieniach publicznych (np. nieprzestrzeganie procedur związanych z organizacją przetargów i zamówień publicznych przez osoby za nie odpowiedzialne, przyjmowanie korzyści majątkowych od potencjalnych dostawców sprzętu i usług dla Policji).

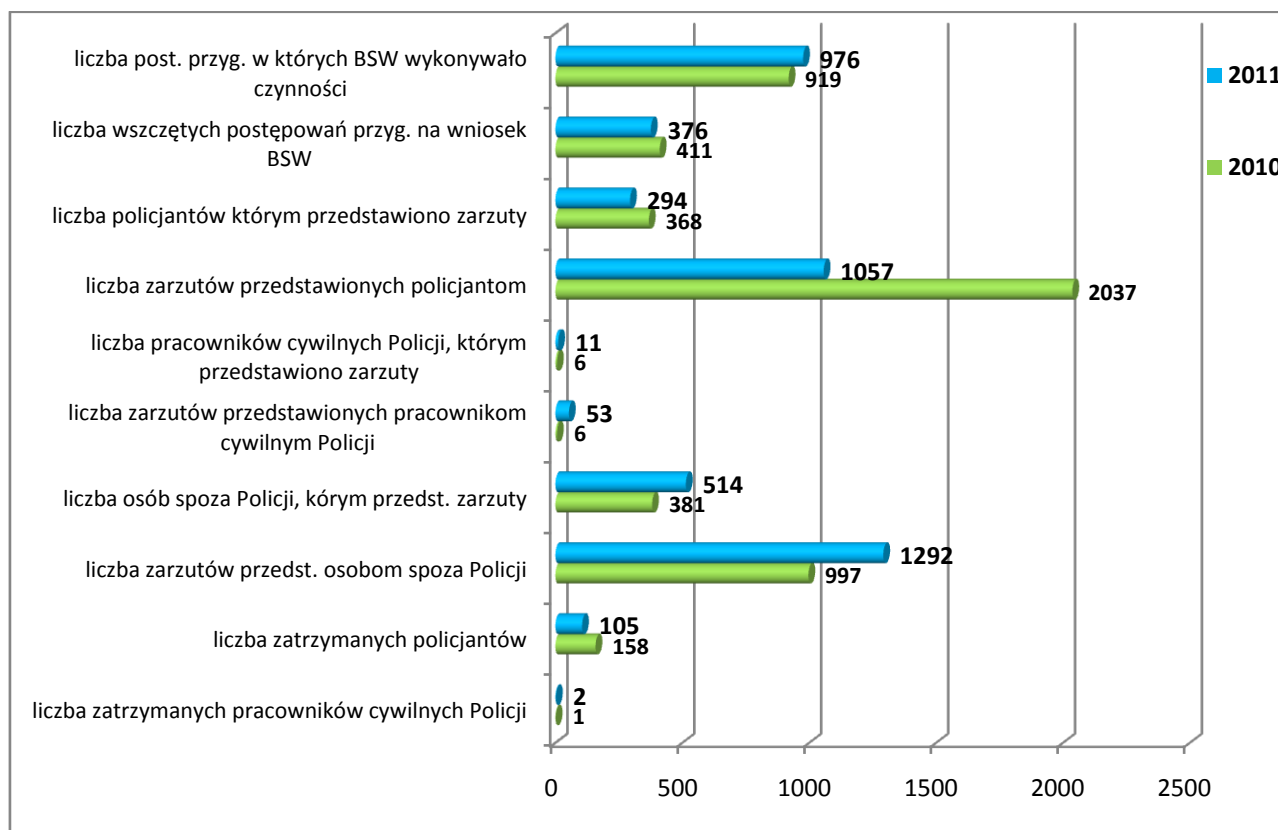
III. Obraz przestępczości w Policji na podstawie danych Biura Spraw Wewnętrznych KGP.

Dane zbierane przez BSW w zakresie przestępczości w Policji, bazują głównie na efektach postępowań przygotowawczych wszczętych na wniosek BSW KGP oraz rezultatach postępowań prowadzonych przy udziale funkcjonariuszy BSW. Z poniższego zestawienia wynika, że liczba postępowań przygotowawczych, których policjanci i policjantki BSW wykonywali czynności w 2011 r. wynosiła 976, zatem wzrosła o 57 w stosunku do roku poprzedniego. W postępowaniach tych, na zlecenie prowadzącego je prokuratora, BSW wykonywało poszczególne czynności, prowadziło powierzone postępowania przygotowawcze w całości lub w części.

Należy zwrócić uwagę na to, że funkcjonariusze BSW KGP w związku z podejrzeniami popełnienia przestępstw w środowisku policyjnym, prowadzą szereg czynności procesowych i pozaprocessowych, nie tylko wobec policjantów i pracowników policji, ale także wobec osób spoza Policji, które współuczestniczyły w przestępstwach popełnianych przez policjantów lub osób zatrudnionych w Policji. Z poniższego wykresu wynika, że rośnie liczba osób spoza Policji podejrzanych o przestępstwa mające związek z przestępczością w Policji. W roku 2011 r. zanotowano 514 takich osób, tj. więcej o 133 (co stanowi wzrost o 35%) w porównaniu do poprzedniego analogicznego okresu. Liczba zarzutów przedstawionych osobom spoza środowiska policyjnego w 2011 r. wyniosła 1292, co również w stosunku do roku 2010 r. stanowi wzrost (prawie o 30%). Z treści zarzutów przedstawionych tym osobom wynika, że zarzucono im w większości popełnienie tzw. czynnych przestępstw korupcyjnych (np. wręczenia korzyści), będących odbiciem tzw. biernych przestępstw korupcyjnych, (np. przyjęcia korzyści), popełnianych przez policjantów. Przestępstwa korupcyjne, zarówno po stronie czynnej, jak i biernej w głównej mierze, bo w 88% dotyczyły zdarzeń drogowych, pozostałe miały związek m.in. z nieuprawnionym przekazywaniem różnych informacji poza Policję (w tym grupom przestępczym, ale również agencjom detektywistycznym, kancelariom prawnym i in.), z toczącymi się postępowaniami przygotowawczymi i wykonywaniem czynności służbowych. Ponadto prezentowane dane dotyczące osób spoza Policji, w których BSW KGP wykonywało czynności, obejmują także osoby, które współdziałały z funkcjonariuszami w popełnianiu różnych przestępstw, w tym m.in. wyłudzeń odszkodowań ubezpieczeniowych, udziału w zorganizowanych grupach, w tym uprzedzaniu tych grup o planowanych działaniach, poświadczaniu nieprawdy w dokumentacji, kradzieży paliwa służbowego, przestępstw narkotykowych i innych.

Rys. III-1. Zestawienie danych dotyczących przestępczości policjantów, pracowników Policji oraz osób spoza Policji w latach 2010-2011, w postępowaniach prowadzonych przy udziale BSW KGP, opracowane na podstawie danych własnych BSW KGP.

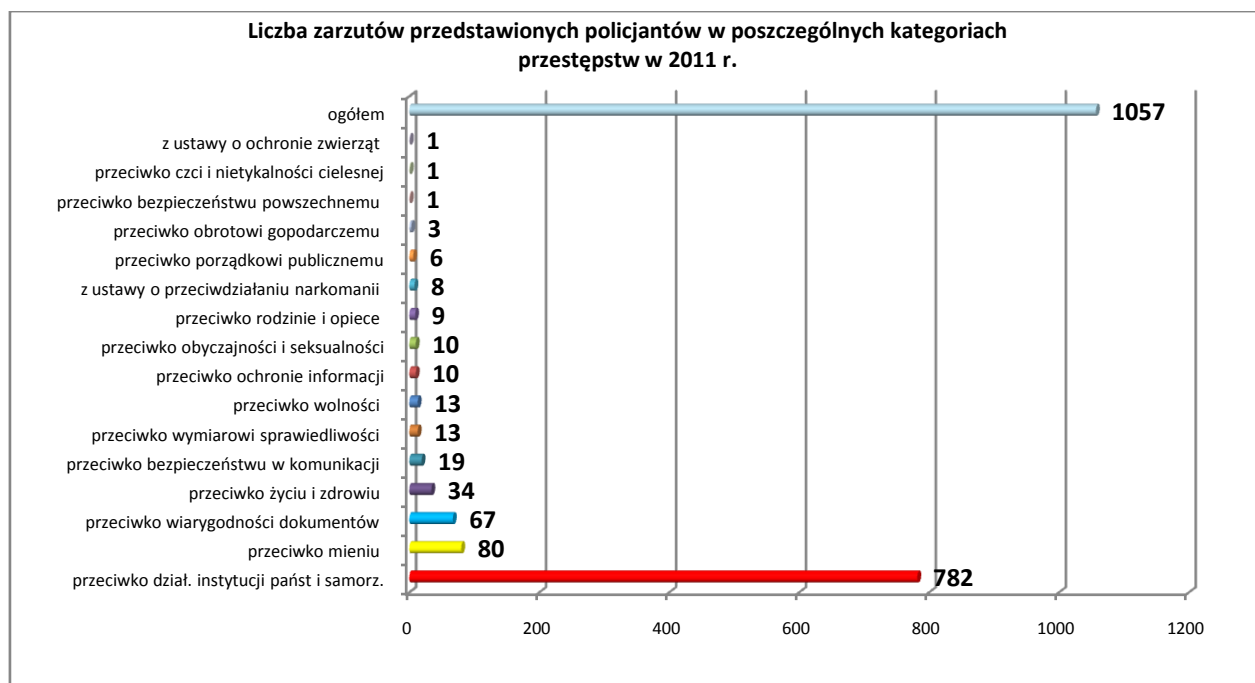

Zaprezentowane poniżej dane zostały obliczone w wyniku zastosowania metodologii określonej zarządzeniem nr 350 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 lipca 2003 r. w sprawie zbierania, gromadzenia, przetwarzania i opracowywania danych statystycznych o przestępczości oraz zamachach samobójczych i wypadkach tonięcia (Dz. Urz. KGP z 2003 r. Nr 20, poz. 105 ze zm.)¹

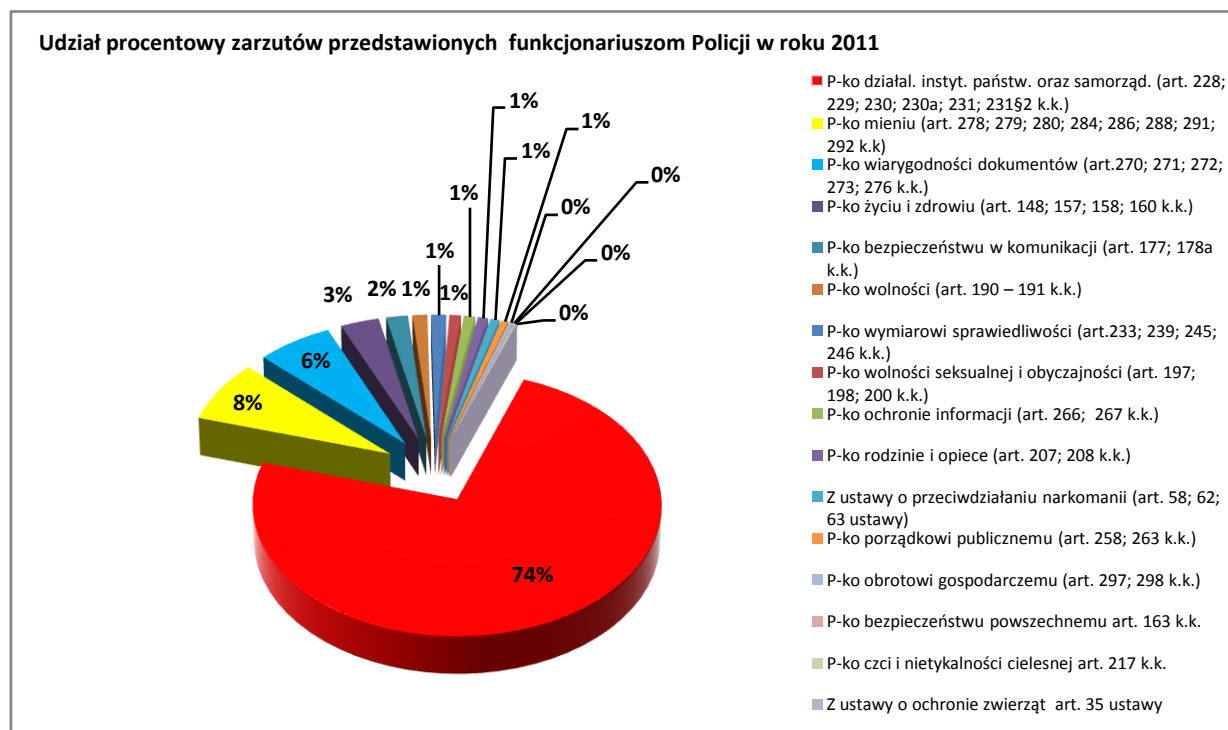
¹ tj. w przypadku zbiegów przepisów ustawy uwzględniono tylko przestępstwa zagrożone karą najsurowszą, a w przypadku takiego samego zagrożenia karą przedstawiono kwalifikację prawną przestępstwa, które najpełniej charakteryzuje cel lub skutek działania sprawcy. Zatem, na podstawie kwalifikacji czynów określonych w przedstawionych przez prokuraturę zarzutach funkcjonariuszom Policji, uwzględniono unormowanie określone w art. 11 kk, dotyczące tego, że ten sam czyn może stanowić tylko jedno przestępstwo, oraz fakt, że dany czyn może wyczerpywać znamiona określone w więcej niż jednym przepisie ustawy karnej.

Rys. III-2. Zestawienie liczby zarzutów przedstawionych funkcjonariuszom Policji w 2011 r. w poszczególnych kategoriach przestępstw, w postępowaniach prowadzonych przy udziale BSW KGP, opracowane na podstawie danych własnych BSW KGP.

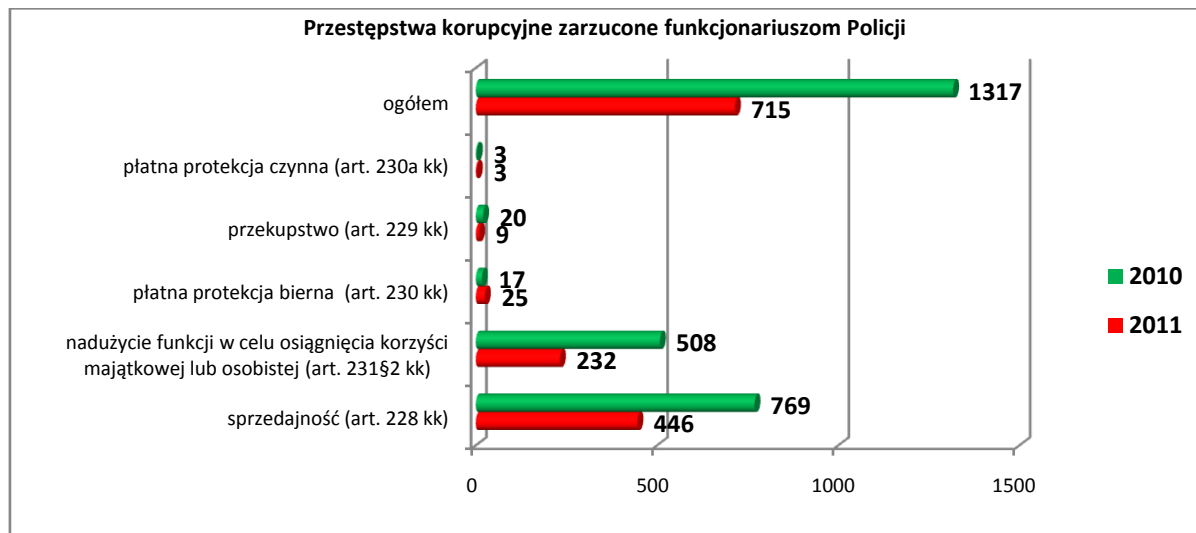

Rys. III-3. Zestawienie procentowe zarzutów przedstawionych funkcjonariuszom Policji w 2011 r. w poszczególnych kategoriach przestępstw, w postępowaniach prowadzonych przy udziale BSW KGP, opracowane na podstawie danych własnych BSW KGP.

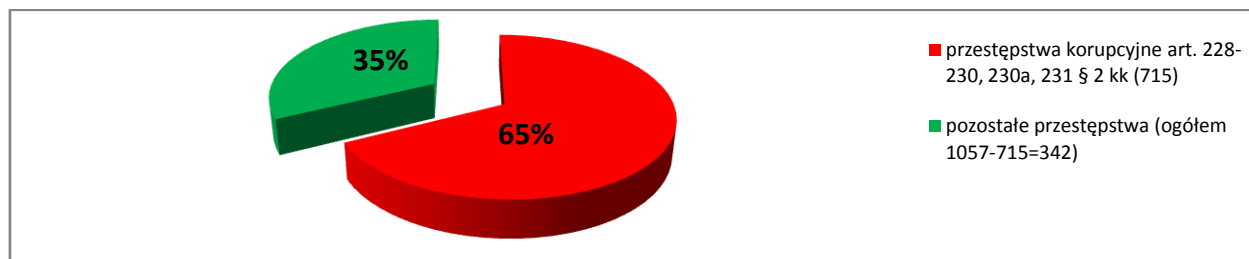

Z uwagi na podmiot, jakim jest funkcjonariusz Policji, do przestępstw o charakterze korupcyjnym, zaliczono przestępstwa zawarte w kodeksie karnym w artykułach: 228 (łapownictwo bierne), 229 (łapownictwo czynne), 230 (płatna protekcja bierna), 230a (płatna protekcja czynna), 231 § 2 (nadużycie funkcji publicznej w celu osiągnięcia korzyści majątkowej).

Rys. III-4. Zestawienie przestępstw korupcyjnych zarzuconych funkcjonariuszom Policji w 2010 i 2011 roku.

Rys. III-5. Stosunek procentowy przestępstw korupcyjnych i pozostałych przestępstw zarzuconych funkcjonariuszom Policji w 2011 roku.

Rys. III-6. Stosunek procentowy przestępstw korupcyjnych popełnionych w związku z pełnieniem służby na drogach do pozostałych przestępstw korupcyjnych zarzuconych funkcjonariuszom Policji w 2011 r.

Biorąc pod uwagę ogólną liczbę wszystkich zarzutów korupcyjnych przedstawionych funkcjonariuszom Policji w roku 2011 r. (715), należy stwierdzić, że aż **88% przestępstw korupcyjnych zostało popełnionych w związku z pełnieniem służby na drogach (627) przez policjantów służby**

prewencyjnej (pion ruchu drogowego i prewencji), a tylko 12% przestępstw korupcyjnych popełnionych przez policjantów różnych pionów (88), nie miało bezpośredniego związku ze służbą na drogach.

Rys. III-7. Zestawienie środków zapobiegawczych zastosowanych wobec podejrzanych w prowadzonych przez prokuraturę postępowaniach przygotowawczych w latach 2009 – 2011, w postępowaniach prowadzonych przy udziale BSW KGP, opracowane na podstawie danych własnych BSW KGP.

Rodzaj zastosowanego środka		Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Areszt tymczasowy	Funkcjonariusz Policji	45	37	21
	Pracownik Policji	0	0	1
Dozór Policji	Funkcjonariusz Policji	55	51	19
	Pracownik Policji	2	0	0
Zawieszenie w czynnościach służbowych	Funkcjonariusz Policji	81	83	60
	Pracownik Policji	0	0	2
Poręczenie majątkowe	Funkcjonariusz Policji	109	92	77
	Pracownik Policji	0	0	0
Zakaz opuszczania kraju	Funkcjonariusz Policji	63	61	37
	Pracownik Policji	2	0	0
Inne	Funkcjonariusz Policji	3	11	3
	Pracownik Policji	0	0	1
Razem		360	335	221

Powyższa tabela obrazuje, że restrykcyjność stosowanych przez prokuraturę i sąd środków w sprawach, w których podejrzanymi są funkcjonariusze Policji, pracownicy cywilni Policji spada z roku na rok. Ilość zastosowanych środków zapobiegawczych w roku 2011 w stosunku do roku 2010 zmalała o 34 %.

W 2011 r. dokonano 71 czynności tymczasowego zajęcia mienia i skierowano 71 wniosków o dokonanie zabezpieczenia majątkowego wobec składników o łącznej wartości 1.625 960 zł. Natomiast w 2010 r. wartość w powyższej kategorii wynosiła 1.123 497 zł, zatem należy zauważyć wzrost wartości zabezpieczonego mienia w sprawach dotyczących przestępstw mających związek z przestępczością w środowisku policyjnym.

IV. Przykłady spraw zrealizowanych przez BSW wobec funkcjonariuszy Policji.

1. Udział policjantów w grupie przestępczej, fałszowanie dokumentacji stanowiącej podstawę do wyłudzenia odszkodowań, przyjmowanie korzyści, udzielanie informacji firmom.

Funkcjonariusze BSW KGP prowadzili sprawę dotyczącą zorganizowanej grupy przestępczej działającej z udziałem funkcjonariuszy Policji. Ustalono, że grupa ta korumpowała policjantów w zamian za udzielanie informacji o zdarzeniach drogowych, a także wywierała wpływ na toczące się postępowania przygotowawcze oraz dokonywała wyłudzeń odszkodowań komunikacyjnych. Ustalono istnienie kilku zorganizowanych grup, w których uczestniczyli wzajemnie powiązani ze sobą policjanci, właściciele firm holowniczych i przedstawiciele firm ubezpieczeniowych, z określonym podziałem ról pełnionych w strukturach tychże grup, uzyskujących korzyści majątkowe i osobiste w zamian za przekazywanie wiadomości o kolizjach. Podkreślić przy tym należy, że ustalono blisko 300 osób (w tym funkcjonariuszy Policji, właścicieli podmiotów gospodarczych i przedstawicieli firm ubezpieczeniowych) wchodzących w skład grup przestępczych o różnym składzie osobowym i zakresie działania (przekazywanie informacji o kolizjach; organizowanie fikcyjnych kolizji przez właścicieli firm holowniczych i ich likwidacja

w porozumieniu z policjantami i pracownikami firm ubezpieczeniowych; organizowanie ustawianych kolizji przez samych policjantów). Ujawniono również współpracę oficerów dyżurnych komendy miejskiej Policji i funkcjonariuszy sekcji ruchu drogowego z grupami przestępczymi, w zakresie organizowania fikcyjnych kolizji drogowych. Zebrane materiały dały podstawę do przedstawienia zarzutów 220 osobom, w tym 41 funkcjonariuszom Policji (ogólna liczba zarzutów przedstawiona w toku postępowania wynosiła 592). Łącznie 102 podejrzanych (liczba zarzutów 187) zostało objętych aktami oskarżenia, z czego 44 osoby zostały już skazane prawomocnymi wyrokami (w tym 7 funkcjonariuszy Policji). Zarzuty przedstawione policjantom obejmowały kilkuletnią działalność przestępczą, dotyczyły m. in.: udziału w zorganizowanej grupie przestępczej, przyjmowania korzyści majątkowych od osób prowadzących działalność gospodarczą w zamian za naruszenie przepisów prawa w postaci przekroczenia swoich uprawnień poprzez nieuprawnione przekazywanie informacji o zdarzeniach drogowych, poświadczenia nieprawdy w notatkach urzędowych o kolizjach drogowych, poprzez pominięcie istotnych okoliczności mających znaczenie prawne, uczestniczeniu w tzw. ustawianych kolizjach drogowych zaistniałych poprzez wcześniejsze uzgadnianie czasu i miejsca tych kolizji, a następnie sporządzanie dokumentacji poświadczającej nieprawdę co do okoliczności i skutków kolizji, co ułatwiało osobom cywilnych wyłudzenie odszkodowań. Sąd wydając wyrok uznał funkcjonariuszy Policji za winnych zarzucanych im czynów.

2. Notoryczne przyjmowanie korzyści w czasie kontroli drogowych, zmiana kwalifikacji wykroczeń i poświadczanie nieprawdy w dokumentacji służbowej.

Funkcjonariusze BSW KGP prowadzili sprawę dotyczącą przestępczego procederu polegającego na przyjmowaniu przez policjantów korzyści majątkowych i osobistych w zamian za odstępowanie przez nich od czynności służbowych. Ustalono, że policjanci w czasie dokonywanych kontroli drogowych prowadząc rozmowę z kierowcą zatrzymanym do kontroli drogowej, z reguły za przekroczenie prędkości, zgadzali się na propozycje korupcyjne albo badali nastawienie kierowcy na bezproblemowe zakończenie kontroli i sami sugerowali gotowość przyjęcia korzyści majątkowej. W przypadku wręczenia im korzyści, nie odnotowywali kontroli w notatnikach służbowych. Zdarzały się również sytuacje, że policjanci zmniejszali wysokość bardzo wysokiego mandatu oraz dużej ilości punktów karnych, i po umówieniu się z kontrolowanym, wówczas w takich sytuacjach poświadczali nieprawdę w notatnikach służbowych, co do rzeczywistego przebiegu kontroli. Ustalono również, że policjanci by realizować przestępczy proceder, nagminnie zjeżdżali z przydzielonych rejonów służbowych i niezgodnie z wyznaczonymi zadaniami dokonywali kontroli drogowych na przebiegającej przez powiat drodze ekspresowej. Uzyskane materiały zostały przekazane do prokuratury, która wszczęła śledztwo własne o przestępstwo z art. 228 § 1 i 3 kk. Na podstawie postanowień prokuratury dokonano zatrzymania 4 policjantów oraz 3 osób cywilnych. Wobec policjantów sąd zastosował tymczasowe aresztowanie na okres trzech miesięcy. W wyniku zebranych materiałów prokurator w prowadzonym śledztwie przedstawił policjantom łącznie 89 zarzutów popełnienia przestępstw z art. art. 231 § 1 kk w zw. z art. 271 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk. Prokurator prowadzący śledztwo wydał postanowienie o zamknięciu śledztwa i skierował do sądu akt oskarżenia przeciwko 4 podejrzany funkcjonariuszom Policji oraz 77 osobom cywilnym. Łącznie przedstawiono 429 zarzutów policjantom (w tym: 336 zarzutów z art. 228 § 1 i 3 kk; 89 zarzutów z art. 231 § 1 kk w zw. z art. 271 § 1 kk i art. 11 § 2 kk; 4 zarzuty z art. 231 § 2 kk). Osobom cywilnym przedstawiono natomiast 77 zarzutów z art. 229 § 1 i 3 kk i jeden z art. 244 kk. Sprawa zakończyła się wyrokami skazującymi dla policjantów oraz osób cywilnych.

3. Udział w grupie przestępczej i popełnianie przestępstw narkotykowych przez policjantów.

W jednej ze spraw prowadzonych przez Biuro Spraw Wewnętrznych KGP ustalono, że dwaj funkcjonariusze Policji, przyjmowali korzyści majątkowe i osobiste w zamian za przekraczanie uprawnień lub niedopełnianie obowiązków służbowych. Ich zachowania przybierały formy ostrzegania o planowanych działaniach operacyjnych i procesowych Policji członków zorganizowanej grupy przestępczej trudniącej się obrotem narkotykami, sfalszowanymi banknotami, jak również przemytem papierosów bez polskich znaków skarbowych akcyzy. Ustalono ponadto, że policjanci ci stale zażywali oraz udzielali innym osobom środki odurzające w postaci marihuany. Jeden z policjantów posiadał oraz oferował do sprzedaży i użycia kokainę oraz marihuanę. Powyższe środki zażywał w czasie pełnienia służby i udzielał ich osobie najbliższej, która następnie udzielała narkotyki ustalonym osobom trzecim. Sprzedaż środków odurzających odbywała się w trakcie pełnienia służby, do przewozu narkotyków służyły figurantom m.in. nieoznakowane policyjne pojazdy służbowe, w których również wspólnie zażywali narkotyki. W toku realizowanych czynności ustalono, że jeden z policjantów wraz z ustalonymi osobami dokonywał w towarzystwach ubezpieczeniowych fikcyjnych zgłoszeń kolizji drogowych, w celu wyłudzenia środków finansowych na ich szkodę. BSW KGP wystąpiło do właściwej miejscowo prokuratury okręgowej z wnioskiem o wszczęcie postępowania przygotowawczego. W oparciu o zebrany materiał dowodowy dokonano zatrzymania łącznie 10 osób, w tym dwóch policjantów. Jednemu z policjantów przedstawiono zarzuty kierowania zorganizowaną grupą, której celem było popełnianie przestępstw polegających na wyłudzeniu od towarzystw ubezpieczeniowych pieniędzy jako odszkodowań za uszkodzenia pojazdów w oparciu o tzw. fikcyjne zdarzenia drogowe oraz złożenia nieprawdziwych zgłoszeń szkód w pojazdach samochodowych oraz podżegania określonych osób do popełnienia przestępstw polegających na wyłudzeniu odszkodowań za fikcyjne szkody komunikacyjne. Nadto policjantowi temu postawiono zarzuty udzielania środków odurzających i substancji psychotropowych innym osobom, ułatwiania użycia tych środków i substancji innym osobom, nakłaniania innych ustalonych osób do użycia tych środków i substancji oraz posiadania tych środków i substancji celem ich użycia dla siebie, tj. o przestępstwo określone w art. 58 ust. 1 w zb. z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu narkomanii* w zw. z art. 12 kk. Drugiemu z zatrzymanych w sprawie policjantów przedstawiono m.in. zarzuty posiadania środków odurzających i substancji psychotropowych celem ich użycia dla siebie tj. przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy *o przeciwdziałaniu narkomanii*.

4. Wykorzystywanie urządzenia do pomiaru prędkości pojazdów do uzyskiwania nielegalnych dochodów przez policjantów.

Funkcjonariusze BSW KGP ustalili, że policjanci z jednego z komisariatów Policji podczas kontroli drogowych pojazdów, przyjmują korzyści majątkowe w zamian za odstąpienie od wykonania czynności służbowych wobec sprawców wykroczeń - kierujących tymi pojazdami. Umundurowani policjanci podczas kontroli drogowych dokonując pomiarów prędkości pojazdów w stałych miejscach, gdzie na danych odcinkach drogi znajdują się ograniczenia prędkości w różnych miejscowościach, przyjmowali korzyści majątkowe od kierowców popełniających wykroczenia, w zamian za odstąpienie od ich ukarania. W toku prowadzonych czynności zebrano materiał wskazujący na popełnienie przez tych funkcjonariuszy – w trakcie pełnienia przez nich służby z urządzeniem do pomiaru prędkości pojazdów – 23 przestępstw

określonych w art. 228 § 3 kk oraz 7 przestępstw określonych w art. 231 § 2 kk. Ustalono tożsamość 17 osób kontrolowanych przez w/wym. funkcjonariuszy, którzy co najmniej w 23 zdarzeniach popełnili przestępstwa korupcyjne. Prokuratura wszczęła śledztwo, w ramach którego przedstawiono zarzuty czterem funkcjonariuszy, o dokonanie 50 czynów z art. 228 § 3 kk oraz 6 czynów z art. 231 § 2 kk. Prokuratura dokonała zabezpieczenia majątkowego oraz zastosowała środki zapobiegawcze wobec podejrzanych w postaci: zawieszenia w czynnościach służbowych funkcjonariusza Policji oraz zakazu opuszczania kraju. W toku prowadzonych czynności policjanci przyznali się do zarzucanych im czynów. Skierowano do sądu akt oskarżenia wobec 4 funkcjonariuszy Policji o przestępstwa z art. 228 kk i 231 kk oraz 20 osób cywilnych o przestępstwa z art. 229 kk. Sąd wydał wyroki skazujące wszystkich oskarżonych funkcjonariuszy Policji, w których oprócz kar pozbawienia wolności i kar grzywny orzekł środek karny w postaci zakazu zajmowania stanowisk funkcjonariusza publicznego na określony czas. Wobec 17 osób cywilnych skierowano do sądu akt oskarżenia o popełnienie przestępstw z art. 229 kk.

5. Policjanci w zorganizowanej grupie przestępczej zajmującej się wyłudzeniem odszkodowań z fikcyjnych kolizji.

BSW KGP wykonywało czynności w śledztwie dotyczącym zorganizowanej grupy przestępczej zajmującej się wyłudzeniem odszkodowań, organizowaniem ustawianych kolizji drogowych, fałszowaniem dokumentacji, „praniem” pieniędzy. Ogólne straty spowodowane procederem oszacowano na kwotę nie mniejszą niż 10 mln złotych. Zgromadzono ponad tysiąc akt szkodowych kolizji, które mogły być „ustawione”, zarzuty przedstawiono łącznie 120 osobom. Policjanci BSW KGP zgromadzili materiał świadczący o udziale w procederze przestępczym policjantów jednego z wydziałów ruchu drogowego jednostki Policji. Dokonano tymczasowego zajęcia mienia ruchomego w postaci samochodów osobowych i pieniędzy na łączną szacunkową kwotę 107 200 zł. W prokuraturze policjantom zostały przedstawione zarzuty popełnienia przestępstw korupcyjnych, poświadczenia nieprawdy w celu osiągnięcia korzyści majątkowej oraz oszustw. Prokurator zastosował wobec każdego z podejrzanych policjantów środek zapobiegawczy w postaci poręczenia majątkowego w kwocie 8000 zł.

6. Sprzedaż informacji o poszkodowanych w zdarzeniach drogowych na rzecz kancelarii prawniczych

Funkcjonariusze BSW KGP ujawnili przestępczą działalność policjantów, polegającą na przyjmowaniu korzyści majątkowych od pośredników ubezpieczeniowych w zamian za przekazywanie im informacji zawierających dane personalne osób poszkodowanych w zdarzeniach drogowych. Informacje te wykorzystywane były w prowadzonej przez nich działalności polegającej na dochodzeniu w imieniu poszkodowanych roszczeń odszkodowawczych w firmach ubezpieczeniowych. Ustalono, że informacje uzyskiwane są przez pośredników ubezpieczeniowych, między innymi od pracowników służby zdrowia, Straży Pożarnej, funkcjonariuszy Policji, firm holowniczych, zakładów blacharskich oraz pracowników innych instytucji, mających dostęp do takich danych. Proceder ten umożliwia im szybki kontakt z tymi osobami lub ich rodzinami, w celu zaoferowania swoich usług dotyczących reprezentowania ich przed właściwym towarzystwem ubezpieczeniowym. Korzystając z sytuacji i stanu psychologicznego, w którym znajdują się osoby poszkodowane lub ich rodziny bezpośrednio po zdarzeniu, proponują im podpisanie umowy o reprezentowanie ich przed towarzystwem ubezpieczeniowym w zamian za wynagrodzenie wynoszące od ok. 25% do 40% przyszłego wypłaconego

odszkodowania. Umowa jest skonstruowana w taki sposób, aby ograniczyć poszkodowanemu możliwość występowania w danej sprawie we własnym imieniu bądź jej zerwania, co z kolei wiąże się ze spodziewanym wynagrodzeniem. Biorąc pod uwagę, że wysokość odszkodowania może sięgać w niektórych przypadkach nawet kilkaset tysięcy złotych, to informacja o fakcie zaistnienia zdarzenia i danych o osobach poszkodowanych jest informacją bardzo cenną, a jej uzyskanie może prowadzić do zachowań korupcyjnych zarówno wśród funkcjonariuszy Policji, innych instytucji państwowych mających wiedzę o zdarzeniu, jak i przedstawicieli firm pośredniczących w uzyskaniu odszkodowań. Ustalono ponadto, że w przypadkach, kiedy doszło do nieszczęśliwego wypadku, a jego okoliczności nie spełniają wymogów określonych w umowie ubezpieczenia, lub też, gdy dana sfera nie jest objęta zakresem ubezpieczenia, agenci sugerują poszkodowanym wersję zdarzenia odbiegającą od rzeczywistości, spełniającą wymogi formalne do wypłaty odszkodowania. Agenci korumpowali policjantów w celu naruszenia przez nich przepisów prawa poprzez nieuprawnione przekazywanie informacji. W sprawie zatrzymano 7 osób, w tym: 3 funkcjonariuszy Policji oraz 4 osoby cywilne (w tym jednego byłego policjanta). Przedstawiono łącznie 21 zarzutów 8-miu podejrzanym, w tym: 7 zarzutów sześciu funkcjonariuszom: 1 policjantowi z art. 228 § 3 kk, czterem policjantom łącznie zarzuty o 21 czynów z art. 231 § 2 kk w zw. art. 12 kk, jednemu policjantowi zarzut z art. 231 § 1 kk; 16 zarzutów 3 osobom cywilnym o 2 czyny z art. 229 § 3 kk; o 14 czynów z art. 231 § 2 kk w zw. z art. 12 kk; o 10 czynów z art. 18 § 2 i 3 kk w zw. z art. 271 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk (podżeganie i pomocnictwo do poświadczenia nieprawdy przez funkcjonariusza publicznego w krótkich odstępach czasu). Zastosowano 19 środków zapobiegawczych wobec 3 funkcjonariuszy Policji i 4 osób cywilnych; dokonano 3 tymczasowych zajęć mienia ruchomego, na którym prokuratura ustanowiła zabezpieczenie majątkowe na łączną kwotę 49 000 zł.

7. Zorganizowane oszustwa paliwowe popełniane przez pracownika cywilnego Policji oraz pracowników stacji paliw

Policjanci BSW KGP prowadzili postępowanie w sprawie wyłudzeń paliwa przy użyciu kart chipowych przypisanych do radiowozów jednej z komend powiatowych Policji. Mechanizm przestępczego działania opracował pracownik Policji - technik ds. transportu, który jako osoba odpowiedzialna w jednostce Policji za gospodarkę materiałami pędnymi i smarami, nadzorował prawie wszystkie tankowania radiowozów na stacji paliw i płacił za nie, kartami przypisanymi do konkretnych pojazdów. Sam także rozliczał poszczególne pojazdy z miesięcznego zużycia paliwa i sporządzał sprawozdania kwartalne. Dysponując wiedzą o praktyce tankowań stosowanej w jednostce, znając dzienne i miesięczne normy tankowań dla samochodów służbowych, które sam rozliczał, pracownik ten decydował o tym, której karty pojazdu może, bez podejrzeń, użyć w danym dniu do nieautoryzowanych transakcji. Wymieniony wraz z właścicielem stacji paliw uczestniczył w procederze służącym do zarabiania pieniędzy przy wykorzystaniu wymienionych kart. Służbowe, policyjne paliwo, opłacane przez komendę wojewódzką Policji, było wykorzystywane przez prowadzącego stację na własne potrzeby, bądź odsprzedawane innym osobom po niższej cenie. Z czasem w proceder zostały wprowadzone kolejne osoby – stali pracownicy stacji paliw, którzy oprócz tankowań na własne potrzeby, udostępniali karty również swoim znajomym. Ustalono, że proceder ten odbywał się w okresie kilku lat, przy użyciu różnej ilości kart. Kwoty zrealizowanych w ten sposób tankowań „opłaconych” policyjnymi kartami obciążały komendę wojewódzką Policji. Nielegalne tankowania nie miały swojego odzwierciedlenia we wpisach dotyczących tankowań w książkach kontroli pracy pojazdów, których kart używano we wskazany wyżej

sposób, natomiast ujęte były w załącznikach do faktur przesyłanych do komendy wojewódzkiej Policji. W toku prowadzonego postępowania zgromadzono materiał, na podstawie którego przedstawiono 8 osobom zarzuty popełnienia przestępstw oszustwa w stosunku do mienia znacznej wartości, w tym 7 osobom cywilnym (spoza Policji) i 1 ówczesnemu pracownikowi cywilnemu komendy powiatowej Policji. Prokuratura skierowała do sądu akt oskarżenia, w którym oskarżonym zarzucono kilkunastokrotnie dokonywanie oszustw i doprowadzenie komendy wojewódzkiej Policji do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 465 000 zł, za pomocą wprowadzenia w błąd co do przeznaczenia zakupionego paliwa na potrzeby jednostki Policji, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk.

V. Weryfikacja wiarygodności uzyskanych informacji oraz oczyszczanie policjantów z fałszywych oskarżeń.

Zgodnie z zasadą procesową mówiącą o tym, że podstawą wszelkich rozstrzygnięć powinny stanowić prawdziwe ustalenia faktyczne, funkcjonariusze BSW KGP w codziennych czynnościach służbowych dokładają starań, aby ten normę wcielać w życie. Wszystkie wpływające informacje do BSW KGP oraz uzyskiwane dane przez funkcjonariuszy BSW, poddawane są rzetelnym sprawdzeniom, które zgodnie z obowiązującymi procedurami mają na celu takie ukształtowanie postępowania karnego, aby sprawca przestępstwa został wykryty i pociągnięty do odpowiedzialności karnej, a osoba niewinna nie poniosła tej odpowiedzialności. Policjanci i policjantki BSW KGP w celu dotarcia do prawdy i zapewnienia obiektywizmu w prowadzonych sprawach obligatoryjnie przyjmują do weryfikacji, co najmniej dwie równorzędne wersje: możliwość zaistnienia przestępstwa bądź też pomówienie policjanta o jego popełnienie. Funkcjonariusze BSW są obowiązani badać oraz uwzględniać okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa. Policjanci i policjantki BSW w ramach przeprowadzonych czynności procesowe i pozaprocesowe kształtują swoje przekonanie na podstawie wszystkich zebranych danych, ocenianych z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Na uwagę zasługuje fakt, że weryfikacja informacji w ramach prowadzonych form pracy operacyjnej w kilkunastu procentach skutkuje wykorzystaniem procesowym, czyli uzyskaniem materiału stanowiącego podstawę do wszczęcia postępowania przygotowawczego lub w inny sposób wykorzystanym procesowo. Można zatem określić kolejną rolę Biura Spraw Wewnętrznych w Policji - tzw. oczyszczającą, często od niesłusznych, bezpodstawnych i krzywdzących podejrzeń o popełnienie przestępstw kierowanych wobec uczciwie pełniących służbę policjantów. Dotychczasowe doświadczenia BSW KGP wskazują, że policjanci są fałszywie oskarżani o różnego rodzaju przestępstwa, najczęściej o: przyjęcie korzyści majątkowej w związku z odstąpieniem od ukarania mandatem karnym, pełnienie służby pod wpływem alkoholu, przekroczenie uprawnień poprzez nadużycie siły fizycznej, pobicie, dokonanie kradzieży i in. Motywy, które przyświecają sprawcom pomówień, są różne, najczęściej spotykane to: chęć zemsty na policjancie za wcześniejsze czynności służbowe wykonywane przez policjanta wobec danej osoby w związku z podejrzeniem popełnienia przez nią przestępstwa lub wykroczenia, chęć wyładowania frustracji i niezadowolenia za ponoszone konsekwencje czynów, które zostały ujawnione przez danego policjanta, chęć zaszkodzenia policjantowi w karierze zawodowej poprzez skierowanie przeciwko niemu postępowania karnego lub dyscyplinarnego, ogólna niechęć do Policji jako instytucji i inne.

W sprawach w których zachodzi uzasadnione przypuszczenie popełnienia przestępstwa na szkodę funkcjonariusza Policji BSW KGP przekazuje zebrane materiały do prokuratury z wnioskami o wszczęcie postępowania przygotowawczego. Osoby pomawiające policjantów ponoszą wówczas odpowiedzialność karną za: przestępstwa fałszywego oskarżenia funkcjonariusza, czy też składania fałszywych zeznań, a skończywszy na przestępstwie pomówienia policjanta o zachowanie, które może go narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego zawodu, czy stanowiska.

VI. Działania profilaktyczne.

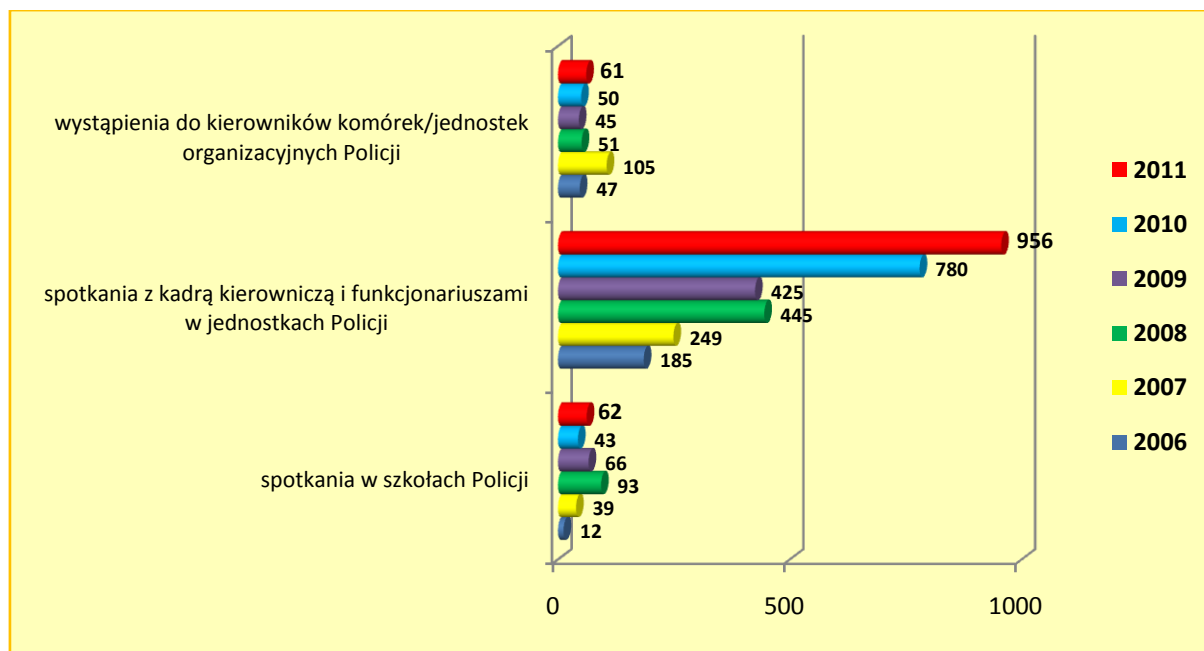
Istotnym aspektem naszej pracy polegającej na zwalczaniu przestępstw w środowisku policyjnym, jest również dążenie do ujawnienia okoliczności sprzyjających popełnieniu tych przestępstw w celu ich zapobiegania oraz umacniania w Policji etosu i kultury przestrzegania prawa. Biuro Spraw Wewnętrznych KGP dąży do systematycznego i kompleksowego ograniczania zjawiska przestępczości korupcyjnej, poprzez podejmowanie czynności mających na celu nie tylko jej ściganie, ale przede wszystkim zapobieganie występowaniu tej patologii na różnych szczeblach struktury organizacyjnej Policji. Od 2006 roku policjantki i policjanci biura podejmują przedsięwzięcia profilaktyczne na rzecz całego środowiska policyjnego. Działania kierowane są do wszystkich funkcjonariuszy i pracowników cywilnych Policji, a mają na celu zapobieganie przestępczości w środowisku policyjnym, m. in. poprzez systematyczne uświadamianie zagrożeń przestępczością w służbie/pracy w Policji.

Przedsięwzięcia zapobiegające przestępczości korupcyjnej prowadzone przez funkcjonariuszy Policji Biura Spraw Wewnętrznych polegają głównie na:

- podnoszeniu świadomości funkcjonariuszy Policji poprzez działalność edukacyjną. W ramach kursu podstawowego odbywa się to poprzez prowadzenie zajęć z nowo przyjętymi policjantami, których celem jest pokazanie zagrożeń w służbie i nauczanie radzenia sobie z nimi,
- prowadzeniu stałej profilaktyki w służbie, m. in. poprzez spotkania z policjantami w jednostkach policji, których celem jest przybliżenie problematyki działania BSW, pokazanie zagrożeń w służbie i wskazanie sposobów radzenia sobie w sytuacjach korupcjogennych,
- aktywnym uczestniczeniu w odprawach i naradach służbowych z kadrą kierowniczą w jednostkach Policji, gdzie dzielimy się informacjami o zagrożeniach przestępczością, w tym szczególnie o charakterze korupcyjnym, oraz omawiamy konkretne sprawy w celu podniesienia poziomu wiedzy o występujących symptomach zjawisk przestępczych,
- opracowywaniu wystąpień do komendantów o ujawnionych nieprawidłowościach, w celu podejmowania przez nich właściwych działań zapobiegawczych mających na celu wyeliminowanie ujawnionych patologicznych sytuacji, wyciągnięcia konsekwencji dyscyplinarnych w przypadku naruszenia dyscypliny służbowej przez podległych funkcjonariuszy,
- podejmowaniu inicjatyw legislacyjnych mających na celu, między innymi wyeliminowanie nieprzejrzystych zapisów prawnych mogących sprzyjać sytuacjom korupcjogennym.

Rys. V-1. Zestawienie przedsięwzięć profilaktycznych prowadzonych przez funkcjonariuszy BSW w latach 2006 -2011.

źródło: opracowano na podstawie danych gromadzonych przez Wydział I BSW KGP.

Ze względu na skutki i konsekwencje związane z popełnianiem przestępstw przez funkcjonariuszy Policji, które nie tylko godzą w ideę służby, ale mają wpływ na wizerunek naszej instytucji i mogą przyczyniać się do obniżenia zaufania społeczeństwa do Policji, Biuro Spraw Wewnętrznych KGP dąży do systematycznego ograniczania zjawiska przestępczości w środowisku policyjnym, poprzez podejmowanie czynności mających na celu nie tylko ściganie, ale również zapobieganie jej występowania na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej Policji.

Realizowane przedsięwzięcia profilaktyczne w Policji przyczyniają się do ograniczania procederów przestępczych, zdajemy sobie jednak sprawę, że znaczna liczba przestępstw w środowisku policyjnym nadal pozostaje tzw. ciemną liczbą. Istotnym czynnikiem minimalizującym przestępczość w Policji może być zmniejszenie tolerancji wobec korupcji w Polsce oraz podniesienie poziomu świadomości społecznej w tym zakresie.

Opracowała:
Podinsp. Kamila Zimoń
Wydział I BSW KGP

